

Договір купівлі-продажу: загальна характеристика

Главацька Ю.О., студент 3-К курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор Бичкова С.С.

Функціонування економічного механізму будь-якого суспільства, в якому продукти виробництва виступають товаром, а взаємний обмін ними здійснюється за законом вартості, потребує використання відповідних правових форм організації обігу товарів, переходу їх від виробників до споживачів. Однією з правових конструкцій такого обміну є договір купівлі-продажу, який існує у всіх правових системах.

Договір купівлі-продажу був відомий ще за часів римського права. Як зазначав у своїй роботі І.Б. Новіцький, договір купівлі-продажу можна віднести до консенсуальних контрактів, за допомогою якого одна сторона - продавець зобов'язаний надати іншій стороні - покупцю у власність річ, тобто товар, а інша сторона - покупець зобов'язаний оплатити продавцю певну грошову суму за продану річ [1, с. 214]. На сьогодні відповідна правова конструкція закріплена у ЦК України.

Договір купівлі-продажу, безумовно, є одним з найефективніших засобів взаємозв'язку виробництва і споживання, регулятором нормального функціонування господарського комплексу країни. Він може укладатися між фізичними особами, між юридичними особами, а також між фізичними та юридичними особами, що свідчить про його універсальність.

Договір купівлі-продажу - це домовленість, за якою продавець (одна сторона) зобов'язується передати майно у власність покупцеві (друга сторона), а покупець зобов'язується прийняти майно і сплатити за нього певну грошову суму.

Договір купівлі-продажу спрямований на безповоротне відчуження продавцем майна і перехід його у власність покупця і, отже, є юридичною підставою виникнення таких зобов'язальних правовідносин, які зумовлюють появу у покупця абсолютного речового права [2, с. 416].

Цей договір має такі юридичні властивості:

1) завжди є оплатним договором: набуваючи майно у власність, покупець сплачує за нього продавцеві ціну, указану в договорі;

2) є двостороннім взаємним договором: зумовлений взаємним виникненням у кожної зі сторін прав і обов'язків. З укладенням такого договору продавець приймає на себе обов'язок передати покупцеві певну річ і, водночас, набуває права вимагати її оплати, а покупець зобов'язаний здійснити оплату придбаної речі й, водночас, набуває права вимагати від покупця її передання;

3) є реальним (коли передання товару продавцем є моментом укладення договору купівлі-продажу) і консенсуальним (коли сторони досягли домовленості між собою стосовно істотних умов договору і продавець зобов'язується передати покупцеві товар, а покупець - його оплатити).

Істотними умовами договору купівлі-продажу є умови про предмет і ціну. Доки сторони не дійдуть згоди щодо цих двох умов, договір не може вважатися укладеним, незважаючи на погодження всіх можливих інших умов (про строк, місце, спосіб виконання тощо). Інші умови також можуть набути значення істотних, якщо щодо них за заявою однієї із сторін повинно бути досягнуто згоди.

Предметом договору купівлі - продажу може бути товар, який є у продавця на момент укладання договору або буде створений (придбаний, набутий) продавцем у майбутньому. Глумачення категорії майно (товар) як предмет договору купівлі-продажу наводиться в ст. 656 ЦК України.

Сторонами договору купівлі-продажу є продавець і покупець. Покупець - це сторона договору купівлі-продажу, яка приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму (ціну).

Продавець - це сторона договору купівлі-продажу, яка передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві).

Існують такі види договору купівлі-продажу: роздрібною купівлі-продажу, поставки, контрактації сільськогосподарської продукції, постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу, міни (бартеру).

Договір купівлі-продажу має дуже важливе значення і є не лише юридичною підставою виникнення, зміни чи припинення цивільних прав і обов'язків. Треба сказати, що його призначення значно ширше. Він виконує важливу праворегуючу, а також правозахисну функцію і це, звичайно, є визначальним моментом для характеристики призначення будь-якого договору, а в даному випадку - договору купівлі-продажу.

Список використаних джерел:

1. Новицький І.Б. Основы римского гражданского права / И.Б. Новицкий. - М.: Юридическая литература, 1972. - 296 с.
2. Панченко М.І. Цивільне право України: Навч. посіб. - К.: Знання, 2005. - 583 с. - (Вища освіта XXI століття).
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.